

Zdravstveno varstvo gledališčnikov (zaposlenih v umetnosti in kulturi)

Povzetek sestanka 21. 2. 2019

Sedanje stanje:

- Gledališčniki so izpostavljeni številnim tveganjem za zdravje, med katerimi izstopajo: nočno delo, poškodbe (pri delu), kostno-mišične bolezni, glasovne obremenitve, izpostavljenost kemikalijam, nezdrav življenjski slog itd. Tveganja dodatno povečuje še izjemna motivacija za delo, zaradi katere se skrb za zdravje podreja delovnim obveznostim in se zdravstvene težave dolgo zanemarjajo (skrivajo), kar pogosto vodi v težke zdravstvene posledice.
- Sedanje preventivno zdravstveno varstvo ni ustrezno: preventivni zdravstveni pregledi so omejeni, redki in ne upoštevajo tveganj, ki so jih zaposleni izpostavljeni, vračanje na delo po poškodbah in bolezni je zaradi neustrezne in dolgotrajne obravnave predolgo. Iz preventivnega zdravstvenega varstva so izločeni prekarni delavci, ki jih je med sodelavci gledališč veliko.

Možnosti rešitev:

1. Relativno kratkoročne rešitve:

- Okrepi se delo sedanje pooblaščenih inštitucije (ambulanta za medicine dela), ki bi bolj celostno pristopila k zdravju zaposlenih – tako pri preventivnih ukrepih kot tudi pri hitrejši obravnavi in vračanju na delo (preko tesnejšega sodelovanja s specialisti drugih strok, npr. ortopedi, fizioterapevti, internisti, otorinolaringologi, psihiatri itd.) ALI se takšna ambulanta vzpostavi na Oddelku za medicino športa Kliničnega inštituta za medicino dela, prometa in športa (KIMDPŠ).
- Organizacija (npr. Drama) začne aktivnosti za vzpostavitev organizirane promocije zdravja pri delu (k čemur delodajalce zavezuje tudi Zakon o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1)): izbere ustreznega kandidata, ki se bo udeležil izobraževanja Čili za delo na KIMDPŠ ter bo pripravil načrt aktivnosti za boljše zdravje zaposlenih, organiziral skupino za zdravje in koordiniral izvajanje, spremljanje in dopolnjevanje načrta.

2. Dolgoročne rešitve:

- Zaposlitev specialista ali specializanta medicine dela, prometa in športa na ravni Ministrstva za kulturo, ki bi se usmerjal v preventivno zdravstveno varstvo zaposlenih v kulturi in umetnosti.
- Spremembe sistema preventivnega zdravstvenega varstva zaposlenih v kulturi in umetnosti, ki bi izenačile zaposlene v tej panogi z vrhunskimi športniki ter jim tako omogočile rednejše in bolj usmerjeno spremljanje zdravstvenega stanja ter hitrejšo obravnavo ob poškodbah in boleznih in s tem tudi hitrejšo vračanje na delo. (To bi bilo mogoče doseči tudi z posebnim zavarovanjem). V Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, ki ureja to področje, bi bilo treba vključiti tudi prekarne delavce v panogi. Pravi naslov za pogajanja o teh rešitvah je Ministrstvo za zdravje, lobiranje pa mora biti usmerjeno tudi v državni zbor, brez podpore večjih (močnejši) sindikatov ne bo šlo.

3. Pridobitev argumentov za spremembe

- Z analizo zdravja gledališčnikov (oz. tudi drugih zaposlenih v kulturi in umetnosti) bi si lahko priskrbeli argumente, s katerimi bi podprli predloge sprememb. Predlog zato je, da Drama in eventualno tudi druga gledališča pri Nacionalnem inštitutu za javno zdravje zaprosijo vsaj za podatke o bolniški odsotnosti, zaželeni pa so tudi podatki o hospitalizaciji in umrljivosti iz katerih so razvidne diagnoze, zaradi katerih zaposleni zbolevaro (in umirajo). Pri naročilu in interpretaciji teh podatkov lahko pomaga KIMDPŠ.